

აშუგ ალესკერი

სიტყვის ნათელი

*აზერბაიჯანულიდან თარგმნა
იმიო მამედლიშ*

თბილისი
2021

AŞIQ ƏLƏSGƏR

SÖZÜN İŞIĞI

*Gürcü dilinə tərcümə edən
İmir Məmmədli*

Tbilisi
2021

აშუშ ალესკერი. სიტყვის ნათელი
გამომცემლობა „ფერიონი“ გვ.: 92
თბილისი, 2021

აზერბაიჯანულიდან თარგმნა
იმირ მამედლიმ

რედაქტორ-გამომცემელი: ზაურ ნაჭყებია
ტექნიკური რედაქტორი: დავით ხოსიაური

© აშუშ ალესკერი

© გამომცემლობა „ფერიონი“

ISBN 978-9941-8-???????

წიგნი აშუგ ალესკერის დაბადებიდან 200 წლისთავს ეძღვნება
იდუის ავტორი და სპონსორი: **რუსთაშ დასთანოღლი**

.....

.....

Kitab Aşıq Ələsgərin 200 illiyinə həsr olunur
İdeya müəllifi və sponsor: **Rüstəm Dastanoğlu**

მთარგმნელისაგან

აშუგ ალესკერი აზერბაიჯანული პოეზიის მწვერვალთაგანია. მისი სიცოცხლე საუკუნეზე დიდხანს გაგრძელდა და თამამად შეიძლება ითქვას, ეს იყო, როგორც დიდი პოეტის ხანგრძლივი ცხოვრება, ასევე პოეზიის გრძელი დღე. დღე, რომლის განმავლობაშიც არაერთი პოეტური მარგალიტი შემატა აზერბაიჯანულ ლიტერატურას; დღე, რომელიც სავსე იყო სიხარულითა და ტკივილებით, აღმაფრენითა და მწუხარებით.

წელს ალესკერს დაბადებიდან 200 წელი უსრულდება და ეს თარიღი აზერბაიჯანში სახელმწიფო დონეზე აღინიშნება.

აშუგ ალესკერი 1821 წლის 21 მარტს დაიბადა გოქჩის მხარის სოფელ აღქილსაში და ზუსტად 105 წლის შემდეგ გამოესალმა წუთისოფელს ეს დიდი პიროვნება. 105 წელი გასწვდა მრავალ სათქმელსა და საფიქრალს, მრავალ გზასა და ასავალ-დასავალს. პოეტმა ისე იცხოვრა და წუთისოფლის საუკუნოვან გზაზე ისეთი კვალი დატოვა, რომ ისევე როგორც აზერბაიჯანელი ხალხის სიბრძნის სიმბოლოდ ქცეულ სულიერ მამას -- დედე ქურგუდს, (მამა ქორგუდი) მასაც დედე ალესკერს უწოდებენ. ეს კი თურქულ სამყაროში უდიდესი პატივია, პიროვნულ პატივმიგებათა შორის.

ალესკერის ლექსები ძირითადად აზერბაიჯანული კლასიკური სალექსო ფორმებით -- ყოშმებით, ყარაილებითა და მუხამბაზებითაა დაწერილი. თვითეული ფორმა ამ წიგნში ცალკე თავადაა გამოყოფილი და ქართველი მკითხველი ადვილად შეამჩნევს მათ სპეციფიკურ ნიშან-თვისებებს. ერთს კი ვიტყვი, რომ გარდა რიგი თავისებურებებისა, ამგვარ ჭრილში ჩასმულ ლექსებში, როგორც წესი, ავტორი ბოლო სტროფში თავის სახელსა, თუ ფსევდონიმს აფიქსირებს.

დედე ალესკერი ყველა თავის ლექსს საზის ჰანგებს უფარდებდა და მღეროდა. თანამედროვეთა თქმით, იგი საუკეთესო შემსრულებელი ყოფილა. თავისი მაღალმხატვრული ლექსებითა და განუყრელი საზით მას თითქმის მთელი სამხრეთ კავკასია მოუვლია (თბილისშიც არაერთხელ ყოფილა) და სხვადასხვა მეჯლისებში თავი გამოუჩენია შედეგებითა და ღრმააზროვანი სიმღერებით. უნდა აღინიშნოს, რომ ამ თვალმარგალიტთა უმრავლესობა ამა-თუ იმ მეჯლისშივე გარკვეულ ჰანგზე დამღერებით ლექსპრომტად იქმნებოდა. ესპანელი და ფრანგი ტრობადურებისა, თუ დღევანდელი ბარდების მსგავსად აშულებიც თავიანთი ინსტრუმენტის თანხლებით ქალაქ-ქალაქ, სოფელ-სოფელ დადიოდნენ და სატრფისა და ლამაზმანებს სიმღერათა ღიღილოებით ამკობდნენ. აშუგ ალესკერი ასეთთა შორის საუკეთესო იყო, უფრო სწორად, საუკეთესო საუკეთესოთა შორის.

როგორც ჩანს, მას სწორედ შემსრულებლის უბადლო ნიჭის გამო ეწოდა „აშული“, თორემ მისი ლექსები ყველაფრით აღემატება აშულური პოეზიის დონეს და როგორც ზემოთ ავღნიშნეთ, აზერბაიჯანული ლტერატურის მარგალიტებს წარმოადგენენ, იმ მარგალიტებს, რომლებუიც ალესკერმა საზის სიმებზე განწყობილი შესძინა სიტყვაკაზმულ ლიტერატურას. სიტყვამ მოიტანა და აშული იგივე ოზანია, რომელიც ქართულ ენაში ოდნავ სახეცვლილი ფორმით -- მგოსანი -- და-მკვიდრდა.

მიუხედავად იმისა, რომ დედე ალესკერი გასული საუკუნის 20-იან წლებამდე ცხოვრობდა, შთამომავლობას მისი ფოტო სურათი არ შემორჩა. (ის, რაც დღეს მისი სურათ-ხატის მაგივრობას გვინევს, პოეტის თანამედროვეთა და ახლობლების გადმოცემის მიხედვითაა შექმნილი) თუმცა პოეტის ყველაზე უტყუარი პორტრეტი მისივე ლექსებია. ამ ლექსებში კი

ამულ ალესკერი უაღრესად მომხიბვლელი, ღრმად მოაზროვნე ოზანი, საუკუნოდ შეყვარებული რაინდი და პირმართალი ვაჟკაცია.

და ეს სულიერი პორტრეტი ქართული სიტყვებით პირველად დაიხატა, პირველად ისტამბება ალესკერის ლექსთა კრებული ქართულად.

ვფიქრობ, ნაწილობრივ მაინც შევძელი იმ ჯადოსნური ფერებისა და მოციალე შტრიხების გადმოტანა, რომლებიც მხოლოდ ალესკერის პოეტური ავტოპორტრეტისთვისაა დამახასიათებელი.

იმირ მამედლი
სახელმწიფო პრემიის ლაურეატი

წინასიტყვაობა

აზერბაიჯანის ხალხს, ისევე როგორც ბევრ კულტურულ ერს, აქვს საკუთარი მრავალსაუკუნოვანი სულიერი და ფილოსოფიური ღირებულებების სისტემა. იმის გამო, რომ ცივილიზებულ სამყაროში მცხოვრები კაცობრიობის მთავარი ამოცანა ინტელექტუალური განვითარებაა, სულიერების ზრდა და უწყვეტი განვითარება უმნიშვნელოვანეს საკითხად ითვლება. ამ თვალსაზრისით, სამხრეთ კავკასიის ამ უძველეს ქვეყანაში, როგორც კულტურულ-ესთეტიკური, ასევე სამეცნიერო-ფილოსოფიური მიღწევები ყოველთვის აქტუალური იყო.

ოზანურ-აშულურ ხელოვნებას, რომელიც ათასობით წლის განმავლობაში არ წაშლილა აზერბაიჯანელი თურქების ეროვნულ-ეთნიკური მეხსიერებიდან, განსაკუთრებული ადგილი უკავია მთელ აღმოსავლეთსა და აზიაში თავისი სპეციფიკით, მუსიკალურ-პოეტური სტრუქტურითა და თვითმყოფადობით. პოეზიამ, რომელიც განსაზღვრავს თურქულენოვანი ხალხების სულიერ არსს, სათავეს იღებს დიდი დედე ქორგუდისგან და განაგრძობს თავის არსებობას არა მხოლოდ როგორც ხელოვნების ფორმა, არამედ როგორც აზროვნების წმინდა მოდელი თავისი მისტიკურ-ფილოსოფიური სიღრმით. ოზანურ-აშულურმა ხელოვნებამ ასობით წლის განმავლობაში არამარტო ხალხის ისტორიული გზის ლიტერატურული და მხატვრული გამტარის როლი შეასრულა, არამედ ასევე მაღალმხატვრულად დააფიქსირა მისი სემანტიკური მატრიანე.

კავკასიელ ხალხებს შორის აზერბაიჯანელი ოზანებისა და აშულების ეპიკური იმიჯი გვიჩვენებს, თუ რამდენად მნიშ-

ენელოვანი და ფართო მასშტაბის მქონეა მუსიკის, სიტყვების, სალიტერატურო ენისა და მხატვრული ესთეტიკის კონცეფცია. ამ თვალსაზრისით, ოზანურ-აშულური ხელოვნება და ეპოსური ტრადიციები მნიშვნელოვან როლს ასრულებენ აზერბაიჯანელ და ქართველ ხალხებს შორის ისტორიული და კულტურული კავშირების ჩამოყალიბებასა და განვითარებაში. მაგალითად, ორივე ხალხის ენაზე საკმაოდ გავრცელებული აზერბაიჯანული აშულური ეპოსის - “აშუგ ყარიბი და შაჰსანამი“-ს მთავარი გმირი, ბევრ დაბრკოლებასა და განსაცდელს გადალახავს თბილისიდან ალექსოში მიმავალ გზაზე და თავის სატრფოს ხვდება. დიდი აზერბაიჯანელი მოაზროვნისა და მუსლიმანური აღმოსავლეთის პირველი პოეტი-დრამატურგის ჰუსეინ ჯავიდის მიერ ლექსად დაწერილი ტრაგედიის „შეიხ სენანის“ მთავარი გმირის საფლავი თბილისის სიახლოვეს მდებარეობს. იმ ადგილს კი „შეიხ სანანის მთას“ უწოდებენ. გადმოცემის მიხედვით შეიხ სენანს ულამაზესი ქართველი გოგონა -თამარი შეუყვარდა, მის გამო სარწმუნოება შეიცვალა, საქართველოში დასახლდა და აქვე ჰპოვა საუკუნო სასუფეველი. როგორც ჩანს, აზერბაიჯანელი და ქართველი ხალხების კულტურულ და ისტორიულ ბედს ბევრი საერთო აქვს.

აშუგ ალესკარის - აზერბაიჯანული აშულური ხელოვნების ერთ-ერთი ყველაზე დიდი და უკანასკნელი კორიფეთაგანის - ლექსების ქართულად ამეტყველება, უდავოდ, სანუკვარი საჩუქარია მოძმე ერის მკითხველი საზოგადოებისათვის. აშუგ ალესკერი ერთ-ერთი გამოჩენილი აზერბაიჯანელი პოეტი, რომელიც ცხოვრობდა და მოღვაწეობდა გოქჩას რაიონში (1821-1926) მე -19 საუკუნის ბოლოს და მე -20 საუკუნის და-

საწყისში. დედე ალესკერის პოეზია იმდენად მაღალმხატვრული და ღრმაა, რომ იგი თამამად შეგვიძლია შევადაროთ კლასიკური ლიტერატურის ისეთ წარმომადგენლებს, როგორებიცაა ნასიმი, ფუზული, ხათაი.

აშუგ ალასგარი ხალხის საყვარელი ოზანი იყო. ხალხი მას «დედეს» ეძახდა. სახელწოდება «დედე» გახლავთ ტიტული, რომელსაც თურქი ხალხები შუა საუკუნეებიდან მოყოლებული სუფისტური მიმდევრობის შეიხებს უწოდებდნენ. აშუგ ალესკერი ასეთ სპეციაკ პიროვნებათაგანი გახლდათ.

როგორც მისი ლექსებიდან ჩანს, ალესკერი, რომელმაც დიდება და პოპულარობა მოიპოვა მთელ კავკასიაში, იყო სულიერების და სიდიადის ნამდვილი განსახიერება. ფორმისა და შინაარსის მშვენიერება აშიგ ალასგარის ლექსებში მკითხველების ესთეტიკურ გემოვნებას ესადაგება და მათ აზროვნებისაკენ უბიძგებს. ეს პოეზია, სადაც ერთმანეთს ერწყმის ფილოსოფიური სიღრმე და მხატვრულ მშვენიერება, აზერბაიჯანელი ხალხის ეროვნულ და კულტურულ საგანძურში შევიდა, როგორც ხელოვნების უკვდავი ძეგლი. აშუგ ალასგარმა, როგორც პოეტმა და მოაზროვნემ, სიახლე და სიმდიდრე შეჰმატა აზერბაიჯანელი თურქების ფილოსოფიურ ბაზას და განსაკუთრებული როლი შეასრულა როგორც შუა აღმოსავლეთის, ისევე მთელი კავკასიის ერთ-ერთი ყველაზე ცივილიზებული და შემოქმედებითი ხალხის ლირიკული პოეზიის დონის კიდევ უფრო ამაღლების საქმეში. მისი ლექსებში ვეცნობით აზერბაიჯანული ბუნების იდუმალ მშვენიერებას, აზერბაიჯანელი ხალხის სიბრძნესა და ღრმა სულიერებას. დედე ალესკერი, როგორც მთელი ერის უზუცესი ოზანი და როგორც მისი სულიერი მოძღვარი, იცოცხლებს სამუდამოდ

და მისმიერი პოეტური საუნჯე გადაეცემა მომავალ თაობებს.

ეს წიგნი აშუგ ალესკერის პირველი შეხვედრაა ქართველ მკითხველთან. ვიმედოვნებთ, რომ დედე ალესკერის ლექსების კრებული ორი ხალხის თანაცხოვრებისა და ლიტერატურული ურთიერთობის ისტორიაში ერთ-ერთი მნიშვნელოვანი და საგულისხმო ფურცელი იქნება.

ფახრადინ (სალიმ) ბახშიალიევი
ფილოსოფიის დოქტორი ფილოლოგიის დარგში,
აზერბაიჯანის ეროვნული კონსერვატორიის ასოცირებული
პროფესორი

ყ ლ ზ ბ ა

ნანწკარ წყაროზე ოთხშაბათს დილით

ნანწკარ წყაროზე ოთხშაბათს დილით
ჭროლათვალეზა შემომხვდა ქალი,
გულს გამინონა წამწამთა მწკრივი,
სულს ჩამიღვარა ტრფიალის ალი.

თვალით ვანიშნე, გამიგო დარდი,
ისე შემხედა, თითქოს ვუყვარდი.
თავგადაქნევით გააპო ვარდი,
ლიმით დამთუთქა, გახდა ვით რვალი.

ალესკერი ცამ მზეს აზიარა,
ვუთხარ: „შენსავით მეც მჭირს იარა“.
მითხრა: „სხვისი ვარ, სხვისი მთლიანად“.
გული დამწყდა და დამეცო თვალი.

იცნო

მარგალიტი შავ ქვებს შორის ვიხილე,
თვალი იცნო თვალმა მონატრებულმა.
იმ გულცივას არც კი ვახსენებოდი,
კვალი იცნო კვალმა მონატრებულმა.

ყვავილია დაუმჟღარი ედემის,
ანგელოზი, თანაც მოდგმა ადამის.
ბროლის ყელი, კბილნი ქარვით ნათალნი,
ხალი იცნო ხალმა მონატრებულმა.

გოქჩაზე ვარ მიჯაჭვული-მიბმული,
აღესკერად მიცნობს ოდით მზის გული.
აშულიც ვარ, დერვიშიც და მიჯნურიც,
ალი იცნო ალმა მონატრებულმა.

არ მენყინება

გინდ დამიმონე, გინდა მომკალი,
დასტურ ეს გული, არ მენყინება.
მე შენმა ნატვრამ გამამიჯნურა,
ნარმტაცე სული, არ მენყინება.

ვჭკნები, არ ძალმიძს ერთ დღეს არ გნახო,
ნება მიბოძე, მოგეარტახო.
ასჯერ გამძარცონ, გამაპარტახონ,
ჩერად მიღირს ფული, არ მენყინება.

ალესკერი ვარ, მოვიხვევ ალებს,
ვეტრფი მაქ თვალ-წარბს, მაგ გიშრის თვალებს.
წყაროს ბილიკზე დამასამარე,
ზედ გზა დაიდე, არ მენყინება.

გიული

ამიფრინდი წყალთან ფარშევანგივით,
შენ ლამაზთა ლამაზი ხარ, გიული!
ბაგე ტკბილი ბადაგივით, ბანგივით,
შენ ლამაზთა ლამაზი ხარ, გიული!

თვალს მარიდებ, გულზე ცეცხლი მედება,
იოსების გზები დამებედება.
გული გულობს, ნატვრა გულში ბერდება,
როცა გნახავ, სულ ასე ხარ, გიული!

აღესკერი გენაცვალოს, ჭირიმე,
შემომხედე, გულს ნუ გამიხირიმებ.
გამიცინე, შენთვის მოვთქვამ, ვტირიმე,
სატრფოს მკერდზე შენ საზი ხარ, გიული!

გამორჩეული

ვინახულე ლამაზების მეჯლისი,
მათში ვნახე ერთი გამორჩეული.
ცეცხლის ალი გადმომედო მე მისი,
თვალში მომხვდა მკერდი გამორჩეული.

ლამაზები -- ტრფიალ სულის სარკენი,
მათ ვერ აღწერ კარგი სიტყვით, კარგ ენით.
ყანდი-თაფლზეც უტკბილესი ბაგენი,
თაფლის ფიჭა გვერდით გამორჩეული.

ალესკერი, არ თქვა, გიჟად ნახესა,
მზე და მთვარე შენატრის მის სახესა.
ვიხილე და მოვწყდი დარდის მახესა,
ქალია, თუ ღმერთი გამორჩეული.

ნუ იბურავ

უმონყალოვ, როგორ დიდხანს გელოდი,
კმარა, მოდი, სახეს ნულა იბურავ!
მონატრებულს ჩამომხსენი ეს ლოდი,
მოვრჩეთ ლოდინს, სახეს ნულა იბურავ.

ვით იოსებს ჭირი მომეც მრავალი,
მკურნალი ხარ, მე დარდი მჭირს ნამალი.
ან მომკალი, ან მომეცი ნამალი,
გელი ოდით, სახეს ნულა იბურავ!

ალესკერი გულით გენაცვალევი,
ავადა ვარ, მწვავენ შენი ალები,
არ მტოვებენ შენი შავი თვალები,
ა, მოვედი, სახეს ნულა იბურავ!

გულანდამი

შენ გნახე და ჩემს თავს გადაუდექი,
ჭროლა თვალავ, წარბებმშვილდა გულანდამ!
ერთხანს ასე მონუსხული ვიდექი,
უცებ მივხვდი, თუ რა მსურდა, გულანდამ!

მოკაზმულხარ ქალი ფარშევანგივით,
ჭროლა თვალებს სირმა შვენის ლანდივით.
სულს ალხინებ, გულს ამღერებ ჩანგივით,
დრო სიცოცხლის კვალსა შლიდა, გულანდამ!

არ იკითხავ, ალესკერი სად არი?
ვერ უნახავს ყვავილს თვისი სადარი.
აგესხლიტოს მკერდზე, თვალი მზად არი,
საბოძვარი შენგნით მინდა, გულანდამ!

გვედრები, ნუ ნახვალ

ღამაზთა მეფეჲ და ანგელოზო,
ქალო, ღმერთქალო, გვედრებ, ნუ ნახვალ!
შენგნით ავად ვარ უდიაგნოზოდ,
ჩემო მკურნალო, გვედრებ, ნუ ნახვალ!

საბაირამოდ ხარ მოსართავი,
შემოსანირად არა ღირს კრავი!
მე ვარ ზვარაკი, ეს ჩემი თავი
შენ გენაცვალოს, გვედრებ, ნუ ნახვალ.

მე რა გითხარი, ო ტანწერწეტავ,
აშუგ ალესკერს გასწირავ წეტავ?
დამნაშავე ვარ, მაინც გავბედავ,
გეტყვი, მზის თვალო, გვედრებ, ნუ ნახვალ!

ქვეყანაზე სამი დარდი არსებობს

ქვეყანაზე სამი დარდი არსებობს:
ავი ცოლი, ფინთი ვაჟი და კიდე
ცუდი ცხენი, თუ გინდა რომ გადარჩე,
გაეყარე, გააგდე და გაყიდე.

თუ ნადირი წაგივიდა, წავიდა,
ვერ დაიჭერ, ვერ მოიმწყვდევ თავიდან,
ვერ მისწვდები მას უგრძესი მკლავითა,
ბედი წახდა, გიჯობს შენაც წახვიდე.

ალესკერს გულს ლახვარი არ დამასო,
ერთი კოცნა გაიმეტე, ლამაზო.
"კაფ", "ლამ" და "სათ", - ეფარები სამ ასოს,
ჩადრასავით აგხდი მაგათ სახიდან

მონადირე მოკვდება, არ გაუშვებს

მონადირე მოკვდება, არ გაუშვებს,
თუ იხელთა შველი სახემზიანი,
ტრფობის ცეცხლი მალულად სწვავს
აშულებს,
და ყვითლდება სული ბურუსიანი.

შენთვის მომკლან, ჩემი დარდი არა მაქვს,
აბა სხვა გზა, ანდა სხვა რა ძალა მაქვს.
მივატოვე სახლი, არც რა ჩარა მაქვს,
ნუ გამირბი, არ მოგელის ზიანი.

მე, ალესკერს, დიდების მზე ამინთეს,
ეს მსურს, მითხარ, მეტი რაღა მომიხდეს;
შენ - ეგ ქმარი, მე კი ცოლი მომიკვდეს,
ორნივ ვიყოთ ქვრივი, გულდარდიანი.

ამ კუდრაჭა უმეცარის გულისთვის

ამ კუდრაჭა უმეცარის გულისთვის,
მე მინახავს, ო, ხშირ-ხშირი ზიანი.
თვალს ვერა ვლლი ლამაზმანთა ყურებით,
ვით ფარვანა ვინვი, დღეა მზიანი.

ფული მქონდა, თუმცა ვერ გავიმეტე,
დავბრმავდი და ქვრივს მივადექ-მივედე,
არცა კვდება, არც მიმართლებს იმედებს.
მეჯნუნივით უდაბნოში ვტრიალებ.

ბედს ვემდური, აშუმ ალესკერი ვარ,
ზეცას შევძრავ, მოვთქვამ, კი არ ვმღერივარ,
რომ განვშორდე, ჩემთა ვაჟთა მტერი ვარ,
ვერც ვეყრები, ვცლი კაეშნის ფიალებს.

ხურშიდი

მე შენი შუქი როგორ მეამა,
ამხელა უბანს ნათელს ჰფენ, ხურშიდ.
რიდე აგზადა დილის ნიაჲმა,
ჭკუა ნარმტაცე, აგერ შენ, ხურშიდ.

რა დედამ გშობა, რა ხელმა გზარდა
მესმის ჩურჩული საყურე-ზართა.
ბაღჩის ბუღბუღო, სურნელო ქართა,
სინათლის წყაროდ იღვრები სულში.

ანგელოზი გყავს მომკიდედ ხელის,
მშობელი გიმზერს და გული მღერის.
აღესკერი ვარ, ფასი შენფერის
ათას თუმნიან მზითეს უდრის, ხურშიდ.

დარია

სალმი ხანუმ, ლამაზების სულთანო,
ეგ სინაზე ჩვენთა ქალთა დარია.
ვერა, ფასი ვერ დავადე მაგ თვალებს,
შენნი წარბნი მქროლავ ქართა დარია.

სურას გიგავს ეგ კოპნია სხეული,
ყვავილი ხარ ცათა გამორჩეული.
მაგ ბაგეთა სიტკბოს გადაჩვეული
ვიხსენებ და ნამდვილ თაფლთა დარია.

გადარიე ალესკერი - მგოსანი,
შენ თვალი ხარ, თვალი პატიოსანი,
ხარ ობოლი ყვავილნარის სოსანი,
ვერვინ იტყვის ყაყაჩოთა დარია.

ფრთხილად იარე

სასეირნოდ გამოსულო ლამაზო,
ისეირნე, ოღონდ ფრთხილად იარე!
ვიცი, კვლავაც მზერის ისარს დამასობ,
ისეირნე, ოღონდ ფრთხილად იარე.

გეტრფი, თუმცა ჩემი ხათა-ბალა ხარ,
ჩემი სულის საშველი ხარ, ჩარა ხარ.
ვინ თქვა ვითომ შენ სამოთხე არა ხარ?!
ისეირნე, ოღონდ თრფხილად იარე!

ალესკერზე ყველა იტყვის, ის არი!
მკერდს დამასე წამწამების ისარი.
ტანს მომარგე ის სევდა და ის სარი,
ისეირნე, ოღონდ ფრთხილად იარე.

ლეილა

დუნია რომ მოიარონ სრულიად,
სხვას შენნაირს ვერ ნახავენ, ლეილაჲ!
ტანი შენი თვლებით შემოსილია,
დახუნძლოლხარ ვენახივით, ლეილაჲ!

რატომ ოხრავ, რა დარდი გკლავს ოხერი,
თვალთა ცრემლით სევდის ყანას ახარებ.
თან რომ გახლდა, შერჩენია სხვა მხარეს,
დღეს შენს გვერდით ვერ ვნახე ის, ლეილაჲ!

მესმის შენი, ვცლი მაგ დარდის ფიალებს,
მაგრამ სულში ველარ ვირჩენ იარებს.
აღესკერი ცეცხლის ალში ვტრიალებ,
მოარიდე ამ ცეცხლს სახე, ლეილაჲ!

ღირს

ღირს კაცმა თავი შესწიროს თვისი
ღმერთქალს, სურვილთა შენთა განგებას.
უთქმლად გაგიგოს, გაიგო მისი,
რა უნდა თქმული სიტყვის გაგებას.

დამაკრეფინა ისეთი ვარდი,
იყოს გულნაზი, იყოს თვალმარდი.
ასე, უთქმელად გამიგოს დარდი,
დაეკონება თვალზე ბაგე მას.

ლექსს ალესკერი არ იტყვის გრძელად,
იგი მისახვედრს ხვდებოდეს ხელად,
მიიღონ ბრძენად, ჩათვალონ ხელად,
შეუდგეს აზრთა კოშკის აგებას.

ენა გამხმარა "კაფ", "ლამ" და "სათ"-ო

ენა გამხმარა "კაფ", "ლამ" და "სათ"-ო,
გული დამეწვა და დამეთუთქა.
აბა, სად მე და შენ კიდე სადო,
ჭიქა წამექცა, შემეკრა სუნთქვა.

ნაწრთობი სული გამივერანდა,
იარამ წყლული წრუპა ხელადა,
შხამით ამევსო თითქოს ხელადა,
ამომიშხამდა სალხინო სუფრა.

ალესკერი ვარ, ვიცი, რა მინდა -
ბროწეულს ვნატრობ უკუნ ღამითა.
ვარდს ვახარებდი, ვრწყავდი წამითა,
დამიზამთრდა და გამიხმა სულ მთლად.

მალულად მოთვალთვალე ლამაზი

ხედავ ლამაზს, მოთვალთვალეს მალულად,
ქალი არა, მიმინოა დედალი.
მზის სხივისგან უფალს გამოუძერწავს,
თვალხატულა ანგელოზიც ეგ არი.

ბედნიერ დროს ბედნიერად მოსულა,
სილამაზით შებურვილა, მოსილა.
სათქმელს ფიქრის ჯამში თაფლით მოზილავს,
ენა კი აქვს სანეტარო ნექტარი.

აღესკერი ენაცვალოს მაგასა,
ჩაჰკონვია იგი ვნების ბაგესა,
სატრფოს მკლავებს ქამარივით დაგეშავს
მკერდს უფარავს ღილთა მწკრივის ცხრაკარი.

არ არის

მონოდებით, ზნით და ჭკუა-გონებით,
ქვეყანაზე შენისთანა არ არის.
ვინაც გნახავს მოექცევა, გინამებს,
ვინც გშორდება მუსილმანი არ არის.

რა ძალამ გშვა, ან რა ხელმა გაგზარდა,
დაგეგები გზებზე ფიანდაზადა.
მოირიდე რიდე, ნუ ხარ ნაზადა,
ტროფობა, თვალთ თუ არ ვცანით, არ არის.

ალესკერი იწვის, იწვის ფარულად,
შენზე ფიქრი მექცა მწველ სიყვარულად,
ექიმს დარდი გაფუმხილე მალულად,
თქვა, შენს იქით გასაქანი არ არის.

ტკბილია

ჩაგილიჯლისთან შემომხვდა ქალი.
დაგწვავს და მისი ალიც ტკბილია.
ტან წერწეტა და თვალ-წარბ წარმტაცი,
ვნებით მზირალი თვალი ტკბილია.

შეხედავ, გათრობს, ვითომ ბანგია,
ნაწნავთა რკალი გადუბანტია,
საკოცნი ლოყა წითლად ანთია,
ჟინი რვალის აქვს, რვალის ტკბილია.

ის გაჰბუტვია თავის მხარესა.
თუ ჩემი გულის მახვილს ალესავს,
ალესკერი თავს ანაცვალეზსა,
შემწყნარებელი ქალი ტკბილია.

გულივით

ულმობელო, უმონყალო წყალებავ,
აგირჩიე გულში გულის გულივით,
მომენატრე, მოგანატრე ქალობა,
ჩაგირჩინე გულში გულის გულივით.

შარბათს რომ ვსვამ, განა მართლა ლოთი ვარ,
შარიათის ზღვარსა ვერ გადმოვდივარ.
სხვას ვით ვუთხრა, რომ უშენოდ ლოდი ვარ,
ვმაღავ მთიებს გულში გულის გულივით.

ალესკერი სევდის ძაძებს თუ ცვითავს,
შენი სახე მის გულს კვლავაც იზიდავს.
ჯოჯოხეთის რიდიტა და შიშიტა
ჩავეტიე გულში გულის გულივით.

მექცა

მე უშენოდ, უმოწყალო წყალებავ,
დამიწყულულდა, სისხლად მექცა ჯიგარი.
დავბერდი და სახე დამიფაიზდა,
დაილია, მისხლად მექცა ჯიგარი.

გებაასო, ამისათვის მზადა ვარ,
არც კითხულობ, როგორა ვარ, სადა ვარ,
არ მკადრულობ, აღბათ ამბობ, ცადა ვარ,
თუ აღზევდი, სულ სხვად გექცა ჯიგარი.

ნაწნავეები მხრებზე გადაგიყრია,
ნუ უარჰყოფ, გული გულს გაგიყრია.
ეპ, ალესკერს ვინლა ნახავს იღბლიანს,
ჟამი ნახდა, სუსხად გექცა ჯიგარი.

კეთილი იყოს

ირმის ნაირო, ორბის მაგვარო,
კეთილი იყოს შენი შემოსვლა,
თქვი, ჩემი თავი როგორ მოგვარო,
როგორც მიბრძანებ, ისე შევმოსავ.

ჩვენ ხომ ერთმანეთს შევფიცეთ მაშინ,
შენ დასტურ სთქვა და გადაწყდეს ცაში.
ძაძებს ვიძარცვავ, ჭიხვინებს რაში,
კეთილი იყოს შენი შემოსვლა.

შენებრ ლამაზი სად არის ქალი,
ვით შემოალე ამ სახლის კარი.
გაგხსენებია დღეს ალესკარი,
კეთილი იყოს შენი შემოსვლა.

ვერ გაუძლებს

გულის შუშა დამემსხვრევა იცოდე,
თუ შეეხო, გული ქვას ვერ გაუძლებს.
იარები უცებ ამიტირდება,
ისარს დამცემ, მკერდი მას ვერ გაუძლებს.

ავადმყოფ გულს ბრონეული უნდება,
სატრფო სატრფოს თუ ვერ ნახავს დუნდება.
თუ ყვავილი სხვისას ჭკნება, ხუნდება,
იადონი თვალთა ნამს ვერ გაუძლებს.

ალესკერი სატრფოს გამო გზად არი,
დე, დაიწვას, ფერფლად იქცეს მზად არი.
მას თუ მოკლავს, მოკლავს ცეცხლის ლადარი,
სულში ჩამდგარ სევდის მთას ვერ გაუძლებს.

პერანგი

ეგ სამკერდე კოხტად მიგიბნევია,
როგორ იტანს მაგას ნაზი პერანგი.
მკერდი - ქაბა, პერანგი კი რიდეა,
ნება მომეც, ვკოცნო ასე პერანგი.

ლამაზი ხარ, კოხტა გაჩნდი ოდითგან,
ყაყაჩო ხარ, ყაყაჩოსაც მოგიტან.
ნათელს გაფრქვევს ზეცა მზეთა დოქიდან,
სხივებს იხვევს ზედ ხასხასა პერანგი.

ალესკერის გზანი ზოგჯერ მრუდობენ
შენს თეთრ მკერდზე თვალნი ჩემნი ქურდობენ,
მაგ პერანგში ძუძუები ბუდობენ,
მიტომ ყვავის ეს ძვირფასი პერანგი.

მკლავს

ბატონებო, ჩემ დარდს ნულა იკითხავთ,
ჭროლათვალა კობტა ჯეირანი მკლავს.
სულს ისე მხდის შეუმჩნევლად, მალულად.
განა ხმლითა, თოფით, ან და დანით მკლავს?!

აღარ ვიცი, რა ვიღონო, რა ვუყო?!

გული ხანჯლით გავიბო და გავუყო,
მზად ვარ სულაც სამსხვერპლოზე წავულო,
სამხვთო ვარ და სატრფო სწორედ ამით მკლავს.

დავილიე, სურვილებმა დამლიეს,
აღესკერი ყველა ბანგში გამრიეს.
ნუ ემდურის დედა მიქელ-გაბრიელს,
ერთი ქალი მოქნეული ტანით მკლავს.

დარჩი, ნუ წახვალ, შაქარ ხანუმო

დარჩი, ნუ წახვალ, კოხტა ხანუმო,
მაგ სილამაზეს ვერ აღწერს ენა.
იყავ, მერე რა მოხდა, ხანუმო,
მე საზს დავუკრავ, ისმინე შენა.

აშუგი ვარ და არ მაქვს ყადაღა,
ღვთის სასჯელს გულით ვიღებ ხანდახან.
სხვაგან სად გნახო, სხვაგან სადა ხარ?!
შენ ერთად-ერთი მოგძერწა ზენამ.

ხარ ქალთა მეფე, გულთა არაკი,
არ დააბრუნო ესე ზვარაკი,
აღესკერი ვარ, ხამს ლაპარაკი,
მომკალ, გათავდეს ეს აღმაფრენა.

მოსულა

დავრდომილი სული ამიყვავილდა,
ჩემს მეჯლისში გაზაფხული მოსულა.
მოიტანა ფერი მზეთა, ყვავილთა,
ლანდად არა, ნალდად სრული მოსულა.

მისი მოსვლა ფიქრს შერჩება არაკად,
შაჰს არა ჰგავს, სულთანსაც რომ არა ჰგავს,
ეგებ ვსახო ის ეგვიპტურ პერანგად,
სულს ვლაფავდი, როგორც სული მოსულა.

ალესკერმა ნახა და თქვა დიდება,
მის ნათებას მზეც კი მოერიდება.
არ ჩნდებიან არსად ასეთ გედებად
დუნიაზე რა ასული მოსულა!

უბედური

ვინც შენი დარდი იცის და ხვდება,
ის შენზე უფრო ცოდოა, ქალო!
როცა შენ ტირი, გული მიკვდება,
როგორ იცინი, ჩემზე სანყალო.

ნაღდ ვაჟკაცის გულს როგორ მორთავდი,
ანთებულ ვნებებს რად უნდათ ნავთი.
ამ სახლს რომ ერძლე, ვით არ გაქვავდი,
როცა მიხვდი, რომ ბედი არ გწყალობს.

ალესკერი სრულ სიმართლეს მოსთქვამს,
როს გული იწვის, სათქმელი ბოლქვავს,
თუ ერთმანეთი არ უყვარს ცოლ-ქმარს,
მაღე დაშრება ორივე წყარო.

ცეცხლი

ვინც ბრძენია გამოიღოს წყალობა,
მე უბედურს დარდის ცეცხლი ამენთო.
ტრფობის აღში ნუ ჩადგება ნურავინ,
რკინას აღნობს, ქვას წვავს იგი, იმედო.

ორგულ ლამაზს მოუწიოს წერამა,
სიკეთე ქნას ოდეს, არა მჯერა, მან.
მოატყუოს ყველა გაიძვერამან,
არ გეგონოს, გული გამოიმეტოს.

აღესკერი სავალგათავებული,
აღესკერი - ხან მონა, ხან მეფური.
რაცა ვნახე, დავრჩი გოაცებული,
ფეხებიდან ცეცხლი თავში მომედო.

ვექიფობ

ჭროლათვალავ, რაც დაგშორდი მას მერე
დარდის ღვინით გადღეგრძელებ, ვექიფობ;
ილევიან დღენი ვნება-წამებით,
სევდას ვყიდი, დარდს ვყიდულობ, ვექიფობ.

ეჭ, უშენოდ არ ვიცინი, ვტირი მე,
შენს ლოდინში სული გავახირიმე.
ვერ გმსახურობ, ოჰ, შემირცხვა პირი მე,
მაპატიე, დავექვეითდი, ვექვეითობ.

გაგონილა, მიჭკნებოდეს ყვავილი,
მას აკრთობდეს უცხო ყვავთა ჩხავილი.
აღესკერი შეგენიოს მთა-ველით,
და გათბობდეს მთვარითა და მზეითო.

არ გაეთამაშოს

იქ მიმავალნო, გთხოვთ ჩემი სატრფო
მტერ-მოყვარეს არ გაეთამაშოს.
ის ყმანვილია, თამაში ართობს,
ტუტუც ქალებს არ გაეთამაშოს.

ღმერთო, ჯომარდებს უმარჯვე მუდამ,
კაცს ნუ მიიყვან გონებამრუდთან.
ბულბული ვარდთან იყოს დე იყოს მუდამ,
უცხო მხარელს არ გაეთამაშოს.

აღესკერი ვარ, მეხოტბე ქალთა,
გადამაფარეთ სიკეთის კალთა!
სამართალია, მართლა და მართლა,
თვალნი თვალებს არ ითამაშოს?!

ჩემი იღბალი

ეს რა ბედი დამებედა, არ ვიცი,
შავი არის, შავი ჩემი იღბალი.
არ მიქრება, მისი ცეცხლით დავინვი,
ავი არის, ავი ჩემი იღბალი.

ქარამივით ტრფობის ცეცხლი მომედო,
ბედი მაქვს და მაინცა ვარ უბედო,
უმონყალოდ მწვავს და რა გავუბედო,
ვინლა უწყის, რავი, ჩემი იღბალი.

შავ დალალში ჩაინანი ღიღილო,
სანამ ვარგა ხილი უნდა იხილო,
თუ გინდა რომ ალესკერი იხილო,
გოქჩის მხარე არის ჩემი იღბალი.

ქცეულა

ბედისა და ხალხის საყვედურისგან,
დარდის წყარო გაშლილ ზღვადა ქცეულა.
მეგობრის და სატრფოს მონატრებისგან
გაზაფხული ყინულმთადა ქცეულა.

სიყვარულის დარდმა დარდი მომმატა,
მორევში ვარ, წყალსა ვცლაპავ, ბლომადა,
მელა ვეფხვად, კატის კნუტი ლომადა,
ხარი კიდე მარტორქადა ქცეულა.

ბრძენნი სათქმელს ერთი სიტყვით ხვდებიან
ალესკერსა დარდი გულსა სდებია.
სიყვარულის ცეცხლი მინავლებია,
მთლად შეცვლილა, სატრფო სხვადა ქცეულა.

სჯობია

მოდით ბრძენო, გითხრა ჩემი თავისა,
ნაღდი სიტყვა ნაღდად ითქვას, სჯობია.
ვაჟკაცი არ გადავიდეს თავისას,
ცრუ ლაყბობას ერთი სიტყვა სჯობია.

გულმართალთა ირგვლივ წმინდა არეა,
ვინც სხვასა ჰკლავს თავად უფრო მკვდარია.
ორი ცოლი გველის შხამზე მნარეა,
მტერთა წვიმას ძმისა სეტყვა სჯობია.

ალესკერმა როცა შხამის ფიალა
დაცალა და ქვეყნად მარტომ იარა,
თქვა, თუ გული გულს მოერგო მთლიანად,
სხვის ვაშლს შენი კაკლის ბერტყვა სჯობია.

მობრძანდით, ბრძენო, გიამბოთ სევდა

მობრძანდით ბრძენო, გიამბოთ სევდა,
ჩემთან ტრფიალით არ მოდის ქალი.
მერე რაა, რომ ველარა ვხედავ,
გულს დააჩნდება, გულს მისი კვალი.

წმინდაა, ვინაც წმინდაა ძირში,
კეთილგონივრობს ღვთისმონის პირმშო.
ბუღბული უცებ შეკრთება ძილში,
თუ ყვავილს უმზერს ბოროტი თვალი.

ეჰ, ალესკერი მიჰყვება ნებას,
ემორჩილება სიტყვათა ვნებას,
მუხანათისგან ნუ ელი შვებას,
იგი ხომ გახლავს ნამუსზე მწყრალი.

ერთ ლამაზმანს დავემონე გულითა

ერთ ლამაზმანს დავემონე გულითა,
მკენერას გულზე ცეცხლის ალი მედება.
მარგალიტი შეუმურავთ მურიტა,
ტუსალობა ჩიტს ვით დაებედება.

მას ქმარი ჰყავს ჭკუაბეცი, ოხერი,
მან არ იცის სირცხვილისა სახელი.
გაიხარებს ქალი ამის მნახველი?!
ვაჰ, მის ხელში რა უცებ დაბერდება.

დე, ყურანმა, წმინდა წიგნმა განსაჯოს,
გულბოროტი ორმოც დღემდე დასაჯოს!
მამით სპარსო, იმას გეტყვი, რაცა სჯობს:
უგულობა მძიმე ბრალად გედება.

მწვანეა, მწვანე

წავიდა ზამთარი, მარტი მოვიდა
ბაღია და ბაღი მწვანეა, მწვანე.
სატრფო მორთულა მზის ნაქსოვითა,
მისი ოთახიც მწვანეა, მწვანე.

ნუ, ნუ გაცთუნებს ყოფის ბაზარი,
შენი სიმდიდრე, უხვი, საზარი
ცად აბრაამის გუგუნებს ზარი,
და ზეცის თაღიც მწვანეა, მწვანე.

აღესკერმა კვლავ ხმა ამოიღო,
ბრძენ-ოსტატთათვის ცა გამოიღო
ჯაბრაილმა ზღვით ქვა ამოიღო,
ფოთოლი ლაღი მწვანეა, მწვანე.

გენაცვალე

მე სიტყვა მაქვს შენთვის ჩუმად სათქმელი,
თუ მიიღებ, გეტყვი, შენ გენაცვალე.
რა ხანია, მენატრები მოგელი,
ჩემი დარდი გითხრა, სცან, გენაცვალე.

მე შენ გეტრფი, ეს ხომ ყველგან იციან,
დარდი ვთქვი და მტერმა ჩემზე იცინა.
ვინც გამყიდა, გულმა შური იძია,
დავქვრივდები შენთვის, ჯან, გენაცვალე.

ალესკერი არ დატოვო უშენოდ,
დარდს ვერ უძლებს, უნდა შენვე უშველო.
მეჯნუნი ვარ, გვერდი მსურს დამიმშვენო,
გელოდები წყაროსთან, გენაცვალე.

გამითეთრდა თმა, სიბერე მენვია

გამითეთრდა თმა, სიბერე მენვია,
მიწუნებენ გოგონები, ქალები.
ილბალმა და ბედმა ზურგი მაქცია,
შუა გზაში დავრჩი წვალეზ-წვალეზით.

ვერ იქნება სატრფო ქალი ორპირა,
ჩემი სევდა ვინ აწონოს ნამდვილად.
მეფუნუნით ბედმა გაგვინაპირა,
შენ იქ, მე აქ დავგიყენა თვალეზი.

აღესკერი აღარ ახსოვს არავის,
დაივიწყეს მისი სახლი, კარავი.
სატრფომ სიტყვით ჩემი სულის მპარავით
მომდო ცეცხლის დაუშრეტი ალები.

მარტო ვარ

ჩემებრ სულელი არვინ ყოფილა,
მკერდი საისრე ვინ მიატოვა,
მე გავემართე სატრფოს ბალისკენ,
ვერ მივალწიე, გზებზე დათოვა.

გამოემართა ტურფა ჩემს მხარეს,
მას ვუმზერდი და ვერ ვწყვეტდი თვალებს,
ჰოი, შეხვედრა აღარ მაცალეს,
მარტო ვიყავ და ისევ მარტო ვარ.

თეთრი წინდები ჭრელად მორთულან,
როცა შენ სდუმხარ, ფერებიც სდუმან.
ეგრე რომ არწევ მაგ ფაფუკ დუმას,
ნულა იკითხავ ხელი რატომ ვარ.

ღვინო მუსლიმანს კი ეკრძალება

ღვინო მუსლიმანს კი ეკრძალება,
თუ მოგეძალა დარდი, დალიე.
მოყვასის ცუდი სიტყვა ტყვიანა,
მტერთან მტრობაში, კარგი, გალიე.

ჯიგიტი ნამუსს იცავდეს მარად,
მეგობრისათვის ხარჯავდეს ძალას.
თავი თუ სატრფოს არ ენაცვალა,
საზამთროებში არივ-დარიე.

და ალესკერმა იცის ყოველი,
თუ გული გულსა ჩუმად მოელის,
წინ რომც აღუდგეს წუთისოფელი,
ნახავთ, რომ სული ერთად დალიეს.

იარა

შენზე რა ვთქვა, ეჰ, უგულო განგებაე!
სატრფოსაკენ სულმა ტყვილა იარა!
განმიახლა ძველი დარდი-ვარამი,
მკურნალმა ვერ მომირჩინა იარა!

"კაფ", "ლამ" და "სათ"-ს შევნატრი მე აქამდის,
შენ მიშველე, ღმერთო, თორემ გავთავდი,
სევდის ზღვაში დავრჩი ან და მარადის
ფრთა დამემსხვრა, თეთრ მკერდს არ მაზიარა!

ალასკარო, სულმა ჯანყი იგემა,
ფუტკარი სკას არ მოსწყდება, მეგონა,
მანანნალამ, ვიგინდარამ რეგვენმა
ხელოვანი შეურაცხყო მთლიანად!

გულსა და გულს შორის

გაზაფხულის და ზამთრის სხვაობა
ახლავს ძმობასა ძველსა და ახალს.
ნამარდი უმაღლ მოკლავს ნაქცეულს,
სხვა პასუხს გულს და გულს შორის ნახავს.

არ დაეცემა ძღვევამოსილი,
იწვის სანთელი ნათლით მოსილი!
მოყვასის გამო მთლად გულმოსული,
სიმშვიდეს სულს და სულს შორის ნახავს.

ალესკერი ვარ დარდით დაგული
სპილოც ვერ გაწევს ამ დარდს ამ გულით.
ჭეშმარიტებას ეძებს მსაჯული -
იმას თვალსა და ყურს შორის ნახავს.

მჩქეფარი

ვინაც გულში აშულობას გაივლებს,
შემიდაროს მუზა ჩქარა მჩქეფარი,
გული მომდევს ბობოქარი ზღვასავით,
იყალყება მისი ძალა მჩქეფარი.

ვისაც უნდა აშულობა გაიგოს,
გულის გულში ღრმა ბილიკი დაიგოს.
სიძნელეთა დიდ მორევში ჩაეგოს,
დაინახოს ბედი დაღალმჩქეფარი.

ალესკერი სინას მთასებრ, ძლიერი,
განსწავლული არის "სინ"-ის მიერი.
დაგადგება თავზე როს გაბრიელი,
სულს ამოგხდის იგი მარად მჩქეფარი.

მოვიდეს

გიჟმაჟი და კაცი ჩემი მომრევი
ვაჟკაცურად, როგორც ზენა მოვიდეს!
დავაყენე ენით სიტყვის მორევი
ვისაც უფრო უჭრის ენა, მოვიდეს!

გამოვიდეს ნულარ დამემალემა,
დაივიწყოს ძილ-ღვიძილი, ზმანება.
კითხვას დავთეს, პასუხს მომკის ყანებად,
აუვარდეს თუნდაც ქმენა, მოვიდეს!

აღესკერს სწამს წუთი ბაასებისა,
სიდან გაჩნდა წყარო უკვდავებისა?
რამდენ ნაწილს ითვლის ლოცვა გზებისა?
დაფიქრდეს და როგორც ღხენა მოვიდეს!

არ იქნება

ეს ქვეყანა, მოვიარე, გავიცან,
არაკაცის ხიდზე გზა არ იქნება.
ჯომარდისას დავლევ, შხამიც ტკბილია,
ნამარდისა თაფლის სმა არ იქნება.

სხვისი შვილი სტუმარია ლხინისა,
დარდი არ აქვს იმას შენი ჭირისა.
მოყვასი კი არის ფარი რკინისა,
ნათესავი შენთვის სხვა არ იქნება.

ალესკერის სიტყვა აზრის მახეა,
ვინც გაიგო, იმან განა დახია.
ო, ნამარდი, მართლაც, მრავალსახეა,
ჯომარდი კი ღვარძლის ზღვა არ იქნება.

ნავიდა

გადაიარა ყვავილთა ჟამმა,
გახუნდა, მწვანე ფარჩა ნავიდა.
მატრახაზი და შარბათის მსმელი,
ორ ცეცხლში ერთხანს გარჩა, ნავიდა.

არ დაეშვება სინმინდე ციდან,
ამაღლდებიან ტანჯულნი დიდად.
ვინც სული თვისი ეშმაკს მიყიდა,
ერთხანს ეშმაკთან დარჩა, ნავიდა.

აქეთ ფურცელი, კალამი კვარი,
იქ ბანგი, აქ კი შარბათი არი.
ალესკერივით ტკბილმოუბარი
ნუთისოფელში არ ჩანს, ნავიდა.

არა გაქვთ

თქვენ ტირიფის მოდგმისა ხართ, მოლებო,
ტანს იყრით და... ეჰ, ნაყოფი არა გაქვთ.
მეგობრულად პირში ხშირად გვიცინით,
სულში ნდობის მზე სამყოფი არა გაქვთ.

ალაღად გაქვთ ღატაკთ შემონაწირი,
თქვენ არ განყოფთ შარიათის ნაწილი,
ბევრს იცინით, ცოტას იტყვით კაცივით,
სინდისს ზედა ზღვარ გამყოფი არა გაქვთ.

ალესკერი იტყვის, ბრძენთა გაიგონ,
სიტყვისაგან აზრის კოშკი აიგონ.
სულს ღალატობთ, ცაც რომ ფერხთით დაიგოთ,
აღსასრულთან საქმე მჯობი არა გაქვთ.

ნასულა

ცრუ სოფელო, მუხანათო დროებაჲ,
ო, რამდენი მთლად ჯომარდი წასულა.
უნდობლობა დაუნდობლად თესე და,
ნამარდებში არ გყავს მარდი, წასულა.

ცუდი საქმე რა მაქნისი რამეა?!
არ თენდება უსასრულო ღამეა.
მელა ლომობს, მელა-ლომთა ჟამია,
ნამდვილ ლომთა რა ნავარდი წასულა.

მუხანათი ყელყელობს თამამად,
აღესკერი დააბერა ამანა.
ბეცმა ჭოტმა კვლავ შეიპყრო მიმინო,
ვერვინ იტყვის, სევდა-დარდი წასულა.

ქოფაკო

ვინ თქვა, მოჭერი ხე წარა-მარა,
ვინ გითხრა, ტყეში წადი, ქოფაკო!
შენებრ განავალს არვინ ჭამს, არა,
არც თურქმენი, არც თათი, ქოფაკო!

ალქილსას მოსდეს ხმა ვითა სტვირი,
ქევერში ხე-ტყე არ არის ძვირი.
გზად ტყავი ამძვრა მე ათი პირი
ფეხის გულეზზე, ათი, ქოფაკო!

ალესკერს არ სწამს შენი ზღაპარი,
არის სევდით და ცრემლით ნაბანი.
გაყიდე ცხენი, სახლი, საბანი,
მოსპე ხსენება მათი, ქოფაკო!

დარჩა და დარჩა

ტკივილმთაზე და მთა არარატზე
ნანოეარი დარჩა და დარჩა.
ხან პროგრესია, ხანაც რეგრესი,
ზოგის ილბალი არ ჩანს და არ ჩანს.

ზოგმა გულით და ჭკუითაც დამბლამ
ვერ შეამჩნია ჭკვიანთა აფრა
ჰათემი უკვე ნაჟიდა, მაგრამ
ღირსსახსოვარი დარჩა და დარჩა.

თქვენ ალესკერზე აუგს ვერ იტყვით,
მას ვერ შეაჯდენთ ას ერთი კითხვით.
იგიც თავისი საზით და სიტყვით
სწორუპოვარი დარჩა და დარჩა.

მუშგუნაზი

სისხამ დილით როცა გნახე, გიხილე
ამიჟღერდა სულის საზი, მუშგუნაზ!
გედივით რომ ყელს იღერებ ხანდა-ხან,
ყველა გედზე ხარ ლამაზი, მუშგუნაზ!

დარდიანი გული გულად ვერ არი,
შენა გნახე, ხარ ამაყად მზერალი,
საჭიროა კალმოსანი მწერალი,
მე ვთქვა, მან კი წეროს, ასე, მუშგუნაზ!

შენი ჩრდილი ბადრი მთვარის ჩრდილია,
შენი სახე კოკორივით შლილია.
შენი სუსხი ზაფხულივით თბილია,
ჭროლა თვალებს არ აქვთ ფასი, მუშგუნაზ!

ირგვლივ მუდამ შემოგველონ იანი,
სულ გეჭამოს თაფლი ნალებიანი,
აქეთ-იქით ძმანი გყავდნენ სვიანნი,
წინდებს ავლე ჭრელი ხაზი, მუშგუნაზ!

ეჰ, ულევე სიტყვის ჯამი მქონოდა
თეთრი ოდა, ოქროს სკამი მქონოდა,
აღესკერსა ყრმობის ჟამი მქონოდა
მოვხუცდი და მომდის ბრაზი, მუშგუნაზ!

დაბტრიალებენ

დილაობით, ხანაც საღამოობით
იცი წყაროვ, ქალნი დაგტრიალებენ,
ყაყაჩოსებრ მთვარესავით ლამაზნი,
შავდალალა აღნი დაგტრიალებენ.

უფალია მშვენიერთა მთესავი!
ირთვებიან ბაირამის თვესავით,
ლამაზთათვის საზებივით მკვნესარნი
ზვარაკები წყნარნი დაგტრიალებენ.

ერთხელ ვნახე, მისი თვალნი მელიან,
ციმციმებენ, მამლერებენ, მლერიან,
თუ იმეტებს, თვალით კაცის მკვლელია,
განწირულნი მწყრალნი დაგტრიალებენ.

მე მამსგავსა დღე მიწურულ-მიდენილს,
იკეკლუცა, ჩამოიხსნა რიდენი.
ვერ გავუძელ ცეცხლი მეცა იმდენი.
შენც ჩემსავით აღნი დაგტრიალებენ.

გოგჩელი ვარ, მხედავ დარდით გათელილს,
აღესკერი დამანათლეს სახელი,
მზის სადარო, შენ ხარ სულის ნათელი,
ფარვანასებრ თვალნი დაგტრიალებენ.

ყვითელპერანგავ

დგახარ მორთულ-მოკაზმული ლამაზად
გენაცვალს დედა, ყვითელპერანგავ.
ანგელოზო, ედემის ბაღს შემოსავ,
შენს მზგავსს ვერსად ვხედავ, ყვითელპერანგავ.

ვერვინ ნახოს ჩემი ლტოლვის კიდენი,
კაკაბივით ნიავს ფრთებით მიდენი,
იმ ნიავმა გადაგიგდო რიდენი,
მთვარე თუ გგავს ნეტავ, ყვითელპერანგავ.

ლამაზი ხარ, გაქებს მთელი მამული,
წელს გიმშვენებს ქამარი მენამული.
ტუჩკოკორავ, დახვალ როგორც ამური,
წამწამებით ჰკვეთავ, ყვითელპერანგავ.

ალვისტანას, სიტყვა-პასუხ მყიფესა,
არ აქვს გული, არა ამ ხელმწიფესა,
ალესკერის წილი მოიმწიფებსა,
იმის თხოვნას ვხედავ, ყვითელპერანგავ.

გენაცვალე

სისხამ დილით ბაღში დახვალ, ლამაზო,
დაკრიფე ყვავილი, ა, გენაცვალე!
ნარგიზები, სუსანი და ყაყაჩო,
ჩაინან დაღალში, ქა, გენაცვალე!

დაგოგმანოზ, არც გახედავ ხირიმებს,
ეგრე მზერით გულს ნუ მატკენ, ჭირიმე.
მკერდზე ცხელი ნაკვერჩხლებით ვტირი მე,
დაჭრილ გულს არ დასცე ქვა, გენაცვალე!

შენ მტრედი ხარ, მკერდი აივანია,
მო, დაფრინდი, გელი კაი ხანია.
ან გედი ხარ, ან კოკორი, ან ია,
მოგელის ამ გულის ზღვა, გენაცვალე!

შენი სახე წასაკითხი წიგნია,
ბედმა ცეცხლის ალი შემომიქნია,
კვლავაც გიმღერ, სხვა მე არა მიქნია,
ვერ გიტევს სიტყვათა ცა, გენაცვალე!

აღესკერი იწვის, დე, შენც იწოდე,
ცრემლს თუ მომწმენდ, ხელი გამომიწოდე.
თუ ოდესმე ჩემთან მოხვალ, იცოდე,
ვიქნები მე შენი გზა, გენაცვალე.

ბაისტან

ბაგეკოკორა, კბილმარგალიტა,
წარბმშვილდა, ხომ ხარ სრული, ბაისტან!
რომ აჟუჟუნებ მაგ ჭროლა თვალეbs,
არ დამიკოდო გული, ბაისტან!

მე სიყვარულით ვილევი მარად
ლამაზ ფესვზე ხარ გაზრდილი ქალად.
რომ ვერა გნახო ვიქცევი არად,
გიმზერ, ცეცხლი მწვავს კრული, ბაისტან!

სიკეთე არის თავი და თავი,
გულებსაც გაყრის ილბალი ავი,
ვარდმა რომ მკერდზე დაისვას ყვავი,
ბულბულებს მოკლავს შური, ბაისტან!

ალესკერი ვარ, სიმართლეს ვგლოვობ,
ცუდს არ შევაქებ, დარდმაც დამთოვოს.
არ მიგატოვებ, თუნდაც დავტოვო
სახრჩობელაზე სული, ბაისტან!

ლამაზნო

ერთხელ დილით, როცა ძლიერ მიჭირდა
თქვენ შემომხედით უცებ გზაზე, ლამაზნო!
მაგ ნათელით, მაგ სხივმომფინარობით,
თქვენ განკურნავთ სნეულოთ დასებს, ლამაზნო!

სევდიანი ვიყავ, გნახეთ, ვიციანი,
თქვენს წინაშე მუხლის მოყრაც ვიცი მე,
მერეკება თქვენსკენ ძველი ფიცი მე,
მოდიხართ და მაღამაზებთ, ლამაზნო!

ურჩი მზერა მზის სხივების დინებას
მიჰყვება და ბედმაც ასე იწება.
უფალს ვფიცავ, არა, არ მეწყინება,
დამაბიჯოთ, თუნდაც, თვალზე, ლამაზნო!

ო,გავგიჟდი, როცა გნახეთ იმ დილით,
კვლავ იმ დილის სხივთა სურნელს მივტირი.
ნეტავი არ ყოფილიყო სიკვდილი,
დე, გეცხოვრათ მარად ასე, ლამაზნო!

ფარიზადი - ანგელოზი ეული,
როგორც ვნახე, გავხდი თვალთა ძლეული.
აღესკერი ხელი გზააბნეული
გენაცვალოთ დანახვაზე, ლამაზნო.

შენი წარბები

ლამაზმანო, მოხატული მშვილდურად,
შევენი მაგ წყვილ თვალსა შენი წარბები.
ეგ თვალები სულსა მხდიან ფლიდურად,
გულს მიკოდავს, მთარსავს შენი წარბები.

ანგელოზო, დაღალშლილი ალი ხარ,
დამეთუთქა გული, ცეცხლის ალი ხარ.
სამართალის განმგებელი ქალი ხარ,
არა სწყალობს მკვდარსაც შენი წარბები.

ვინც შეგხედავს, სულს ამოხდის ნაღდადა,
ვინც გინატრებს, ის დარჩება სახტადა.
შაჰს და სულთანს ჩამოაგდებს ტახტიდან,
შეაბრუნებს ქარსაც შენი წარბები.

გადმენასკვა, ღმერთო, მზერა მზერაზე,
მეჯნუნი ვარ, მარტოდ დავალ ჯერ ასე.
აჰა, სულს ხდის ტრფობის სახრჩობელაზე
ალესკერსაც, ქალო, შენი წარბები.

ჰქონია

რა არ ვნახე, მოვიარე ქვეყანა,
ყველა საქმეს დარდი თანა ჰქონია.
კარგ დღეებს თუ ცუდნი ენაცვლებიან,
ცუდ დღეს, თურმე, კარგი ხანა ჰქონია.

მართალ სიტყვას დაფასება სჭირია,
რა ვუყოთ რომ მართლის მთქმელნი ტირიან.
ვენაცვალე კაცს მართალს და პირიანს,
რად გინდა, ცრუს თუნდ ქვეყანა ჰქონია.

გაიმ ალა, ფიქრში რატომ ნახვედი?
ეგებ შენ თავს მკაცრი თვალით გახედე?!
ჩვარს მიუგდებ სტუმარს ცუდად დახვედრილს,
კარგისათვის ხალიჩანიც გქონია.

ქვეყანაზე ბრძენი ცოტა მინახავს,
სათქმელ სიტყვას გულში ველარ ვინახავ.
ნუ დამტოვებ მეინახის ინახად,
მცინარ სახეს სუსხი განა ჰქონია.

ბევრს ნუ ღვივი, ბევრს ნუ იწვი, ალესკერ,
ეს ხელობა კარგად იცი, ალესკერ.
ნურც თავს იქებ, როგორც ბიჭი, ალესკერ,
რუსთამ-ზალსაც თანის-თანა ჰყოლია.

არ დარჩა

ალაჰის ხალხო და მაჰმადის მრევლო,
დაირღვა სასწორი, სწორი არ დარჩა.
კაცი გადაგვარდა, ნახდა დროება,
მოლაში რწმენის გზა შორი არ დარჩა.

მოდით, ვიმსჯელოთ, ჩიბუხმწველნო,
ბოსტნის მთესველნო, გუთნის მწველნო,
ხელით თუთუნის გამომხვეველნო,
თამბაქო გათავდა, ბოლი არ დარჩა.

რა იქნა სერბეთი, ჩერნოგორია,
ახლა იტალია დარდის გორია,
ნემცის ბომბისაგან სისხლის ტბორია,
განყდა ეს ქვეყანა, ორი არ დარჩა.

დაინგრა ქარხანა, არ უშვებს შაქარს,
არ დულს სამოვარი, ის სულსა ლაფავს.
მაშ არ იტიროს ცოლშვილმა, აბა,
დაიხა ლეიბი, მოლი არ დარჩა.

იქნება

არ დაცალო, გულო, ტრფობის ფიალა,
თუ დაცალე დღეც კი ბნელი იქნება.
ან არ ეძმო, ან თუ ეძმე, იარე,
თუმც ძმობის გზა ერთობ ძნელი იქნება.

არ გაცთუნოს სიმდიდრემ და დუნიათ,
ალალ ლუკმას განა რამე წუნი აქვს.
განიწმინდოს ბილწი არა მგონია,
მოღალატე ბრმა და ხელი იქნება.

გადამრია მან, რაც დარჩა მითებად,
უფალსა და უფლის ნებას დიდება.
სიხარულს ნუ გაიყოლებთ მზითებად,
ხვალ კოკორის სატრფო გველი იქნება.

გნამდეს, ყველა განიკითხოს სულ მალე,
ცოდვილებმა სახე სადმე დამალეთ,
ბენვის ხიდი, განკითხვის დღე, სამარე,
ეს ყოველი ოდეს მწველი იქნება.

აღესკერ, ხამს საიდუმლო სულისა,
გნამს ნათელი უკუნით მოსილისა.
განკითხვის დღეს, ქვეყნის აღსასრულისას,
სატრფოს ხატი შენი მხსნელი იქნება.

y a h a n r n

ჩაიარა

ფანჯარაში გავიხედე,
მზემ ქალივით ჩაიარა.
განმგმირა და წამნამთ ჯარმა
ისარივით ჩაიარა.

ჭროლა თვალნი მან აქეთა,
მომაპყრა და შემაფეთა.
თავი გავუზვარაკე და
კვლავ ქარივით ჩაიარა.

ალვისტანამ გრძელი გზითა
სიყვარულის ჯამი ზიდა,
გულზე ცეცხლი მომიკიდა
და ალივით ჩაიარა.

ზურგი რატომ შემაქცია

მოდით, ჩემო სიყვარულო,
ზურგი რატომ შემაქცია?
ენატკბილო, სულო-გულო,
ზურგი რატომ შემაქცია?

სიკვდილი სჯობს სიშორესა,
მან ჩამაგდო შავსა დღესა
რა გითხარი, მითხარ ესა,
ზურგი რატომ შემაქცია?

ყადაღები აშულს ზარავს,
ის ლამაზებს ჰყავთ ზიარად.
აღესკერი გეტრფის მარად,
ზურგი რატომ შემაქცია?

ჯეირანი

მინდა თავზე შემოგეველო,
ო, შავთვალა ჯეირანო!
უშენობით დავსნეულდი,
არ ჩანს ჩარა, ჯეირანო!

ეს დარდი თუ მართლა იცი,
მე რომ ვინვი, შენც დაინვი.
სხვა რად გიმზერს, მომკლავს ეჭვი,
ნარამარა, ჯეირანო?-

აღესკერი - ვარ აბდალი,
სიყვარულის დამწვავს ალი.
თუ განყინე, ჩემი ბრალი.
მოვრჩეთ, კმარა, ჯეირანო!

ქალო

შენი დარდი გამიასდა,
რაც მე ასე ვზიდე, ქალო.
დამიჯერე თუ ღმერთი გნამს,
ჩამოიხსენ რიდე, ქალო.

მოყვასი ვარ, ჭირსა ვმაღავ,
ქამანდივით მესვრი დაღალს.
ტკბილი ენით იქით მძალავს
მაგ ბაგეთა კიდე, ქალო.

ეგრე მწვანე კაბით გეველოს,
შერეოდე სულის მდელოს,
ალესკერი შემოგეველოს,
ჩვენსას მოდი კიდევე, ქალო.

მოხვედი

რა კარგია, ჩვენს მხარეში
ლამაზო ქალო, მოხვედი!
ჭროლა თვალების ჟუჟუნით
შავ თვალ-ნამნამო, მოხვედი!

მალულად რომ გამომხედე,
ისართათვის გამიმეტე,
გულში ცეცხლად დამებედე,
ვნებათა ალო, მოხვედი!

ამეცსნენ და ვიარები
მოთმინების ფიალებით.
გამახარე ზიარებით,
სიცოცხლის წყაროვ, მოხვედი!

გეძებე და შეგეყარე,
გამოგცადე, შეგიყვარე;
განმიქარვე დარდი ბარემ,
ო, შვების ქარო, მოხვედი!

გული დარდის დავთარია,
რაც წერია მართალია.
აღესკერი გადარია
მაგ ტანმა სარომ, მოხვედი.

გულხანუმი

დილდილობით მოირთვება
თავს იწონებს გულხანუმი.
მთის ყიყაჩოც ვერ ედრება,
სჯობნის, ვგონებ, გულხანუმი.

ხოტბას ასხამს ჩვენი მხარე
ძლიერ შვენის შავი ხალი.
ბაგის ბანგით, ფერთა ლალით
მეც მიმონებს გულხანუმი.

ანგელოზი, მჯერა, ის არს,
ორი მშვილდი გასცემს მის არსს.
დამწვარ გულში წამწამთ ისარს
შემინონებს გულხანუმი.

საროტანი სხივებს ავლებს,
ხალი შვენის ჭროლა თვალებს,
თვისი ხოტბით გაამრავლებს
ტრფობის მონებს გულხანუმი.

ალესკერი ენაცვალოს,
დავრჩები, რომ გამახაროს.
ფარვანა ვარ, შუქთან ვწვალობ,
მაცლის ღონეს გულხანუმი.

იცი რამე

ჭროლათვალა, კოხტა ქალო,
შენს შესახებ იცი რამე?!
ამ წალკოტში ზიხარ ამოდ,
მე რომ გნახე, იცი რამე?!

თქვენსას მოველ დიდის ამბით,
მოვიხიბლე მაგ თვალ-წარბით,
მაგრამ რა ვქნა, ნაგავს არ გვი,
კარს რომ ალებ, იცი რამე?

ამ სახლში რომ გახდი რძალი,
სიზარმაცემ დაგცა ძალით,
დედამთილს კლავ ენის ძმარით,
გიდულს სახე, იცი რამე?!

რაც იყავი, აღარა ხარ,
ეჰ, წყალდაცლილ სურას ჰგავხარ,
ძუძუ გიჩანს... მზერა გალხვა,
ჩადრას ჩახევ... იცი რამე?

ალესკერს რას ეტყვი, აბა,
ბრძენმა იცის ქალის ჯაფა.
მზითვად მოგყვა ძველი ტაფა,
რად დაგსახე, იცი რამე?

იალალი

ლამაზების სამეფო ხარ,
მარად იყავ, იალალო!
გაგეშალონ ნარგიზები,
ლალად გნახავ, იალალო!

შავდალალას მეც ვუყვარდი,
იადონი მოკვდა დარდით.
უცხოეთში ვინ მყავს კარგი?!
ძმად შენ გსახავ, იალალო.

შენ რაც გნახე, მაგის მერე,
ჩემს დავთარში სისხლით ვწერე,
მოკალ აშულ ალესკერი,
რაც გსურს მიყავ, იალალო.

დალალები

ქალო, შენთვის ადრე არი,
შეგიჭრია დალალები.
ქალაღით დაიფარე
შენ ეგ ღია დალალები.

არ დაჭკნება შენი სახე,
დამჭერი და მავაგლახე,
ეგ თვალწარბი როცა ვნახე
მივხვდი, ჭრიან დალალებიც.

სწუხს მებაღე ბალისათვის,
ვაშლი- მაღალ თაღისათვის,
აღესკერი - სატრფოსათვის.
ჩემებრ სჯიან დალალებიც.

უნყოდე, რომ ლამაზმანო

უნყოდე, რომ ლამაზმანო,
ვინვი, შენი ცეცხლი მძალავს.
ველარ ვუძლებ სათაყვანო
ჭროლა თვალებს, კოხტა ქალას.

რომელი მთის ირემი ხარ,
სიდან მოხვალ, საით მიხვალ?
შენც ტრფიალით დაჭრილი ხარ,
გიყურებ და ვხვდები ამას.

მე ვარ აშუგ ალესკერი
დარდით მიცნობს ერი-ბერი,
თვალთა ფერს ჰგავს ხალთა ფერი,
კარგად ვიცნობ ფერთა თამაშს.

მ ა ნ ა მ ა ნ

გადამიღია

რა ვქნა, ორგულ მოძმის გამო
თავი გადამიღია.
დავივინყე გზა საამო,
ზავი გადამიღია.
არ მადარდებს ეს ქვეყანა
მზად ვარ მოვმკა ნათლის ყანა,
შავი გადამიღია.

დარდი მაქვს და ვუთხრა ვისა?
აი, ვეძებ დარდის ექიმს,
შენ ხარ მცოდნე, მიმკურნალე,
მომირჩინე სევდის ლექი.
არვის მიმართ არ მაქვს, არა,
რიდი, ანუ შიშის ჭლექი.
შევეკედლე სიტყვის კედლებს,
ზღვანი გადამიღია.

მქვია აშუგ ალესკერი,
ახლა არის ჩემი ჯერი,
ახლა დადგა ტრფობის ჟამი,
უცხოეთში შემეყვარდა
ერთი ქალი დღით და ღამით.
მე რომც მომკლან ამის გამო,
ალალ ჩემი სისხლის ნამი;
ვიმეორებ მოყვასისთვის,
თავი გადამიღია.

ზედი-ზედ

ღვთის მოციქულს ღვთის სურანი
მოუვიდა ზედი-ზედ.
მზე და მთავარე სულ ბრუნავენ
მიყოლებით, ზედი-ზედ.
ტრფობის ალი, ხალხის ძალა,
და ბრძანება მეფისა,
გულს მიმდულრავს წარა-მარა,
ჭირში მაგდებს ზედი-ზედ.

საიდუმლო ღვთის ხელშია,
ვინ რა იცის, რა არი.
მდიდარს უნდა, ღარიბს შია,
ეს რა ცუდი გზა არი.
მაჰმადიანს თვეში სამჯერ
გადასახადს უწესებს.
ღმერთო, ფეხს სულ გულზე მაჭერს,
ვინ გაუძლებს ზედი-ზედ?!

აღესკერმა ცუდ-უბრალოდ
არ ახსენა უფალი,
ღარიბ-ღატაკს გავეცანი,
გავხდი ჭირისუფალი.
თუ ეს არვის მიაქვს გულთან,
მაშინ, ღმერთო, ყველა უნდა
ცრუ სოფლიდან ნამდვილს სოფელს
გადმოვბარგდეთ ზედი-ზედ.

სარჩევი

მთარგმნელისაგან	6
წინასიტყვაობა	8
<i>ყ ლ ზ მ ა</i>	
ნანწკარ წყაროზე ოთხშაბათს დილით.....	12
იცნო.....	13
არ მეწყინება	14
გიული	15
გამორჩეული.....	16
ნუ იბურავ.....	17
გულანდამი.....	18
გვეედრები, ნუ წახვალ	19
ქვეყანაზე სამი დარდი არსებობს	20
მონადირე მოკვდება, არ გაუშვებს.....	21
ამ კუდრაჭა უმეცარის გულისთვის.....	22
ხურშიდი	23
დარია	24
ფრთხილად იარე.....	25
ლეილა.....	26
ღირს	27
ენა გამხმარა "კაფ", "ლამ" და "სათ"-ო	28
მალულად მოთვალთვალე ლამაზი	29
არ არის.....	30
ტკბილია	31
გულივით.....	32
მექცა	33
კეთილი იყოს.....	34
ვერ გაუძლებს	35
პერანგი.....	36

მკლავს.....	37
დარჩი, ნუ წახვალ, შაქარ ხანუმო.....	38
მოსულა.....	39
უბედური	40
ცეცხლი.....	41
ვექიფობ.....	42
არ გაეთამაშოს	43
ჩემი იღბალი.....	44
ქცეულა.....	45
სჯობია	46
მობრძანდით, ბრძენო, გიამბოთ სევდა	47
ერთ ლამაზმანს დავემონე გულითა	48
მწვანეა, მწვანე.....	49
გენაცვალე	50
გამითეთრდა თმა, სიბერე მეწვია.....	51
მარტო ვარ.....	52
ღვინო მუსლიმანს კი ეკრძალება	53
იარა.....	54
გულსა და გულს შორის	55
მჩქეფარი.....	56
მოვიდეს	57
არ იქნება.....	58
წავიდა.....	59
არა გაქვთ	60
წასულა	61
ქოფაკო.....	62
დარჩა და დარჩა	63
მუშგუნაზი	64
დაგტრიალებენ.....	65
ყვითელპერანგავ	66

გენაცვალე	67
ბაისთან	68
ლამაზნო	69
შენი წარბები	70
ჰქონია	71
არ დარჩა	72
იქნება	73

ყ ა ზ ა ი ლ ი

ჩაიარა	75
ზურგი რატომ შემაქციე	76
ჯეირანი	77
ქალო	78
მოხვედი	79
გულხანუმი	80
იცი რამე	81
იალალი	82
დაღალები	83
უნყოდე, რომ ლამაზმანო	84

მ ყ ს ა მ ბ ა წ ი

გადამიდია	86
ზედი-ზედ	87